

Praktijkprikkel 2021-25

Praktijkprikkel: Problemen bij substitutie van gliclazide met gereguleerde afgifte tabletten

Vanwege beschikbaarheidsproblemen vindt in de apotheek en op verpleegafdelingen soms substitutie plaats van gliclazide tabletten met gereguleerde afgifte (mga). Substitueren kan lastig zijn, zoals blijkt uit onderstaande meldingen.

Meldingen

VMI ontving vanaf 1 januari 2018 vijf meldingen van verpleegkundigen en apothekersassistenten over onjuiste substitutie tussen gliclazide tabletten van 30 mg mga en gliclazide tabletten van 80 mg mga. Vier meldingen gaan over onderbehandeling met gliclazide. Bijvoorbeeld omdat een verpleegkundige aan een patiënt die 4 tabletten gliclazide 30 mga bij het ontbijt slikt, anderhalve tablet gliclazide 80 mg mga geeft. Bij één melding is er sprake van ernstige overbehandeling omdat de patiënt 3 tabletten gliclazide 30 mg mga als alternatief voor 1 tablet gliclazide 80 mg mga kreeg.

Analyse

Gliclazide is beschikbaar in twee soorten tabletten met gereguleerde afgifte: langwerkend met een sterkte van 30 mg of 60 mg en middellangwerkend met een sterkte van 80 mg. Ondanks het verschil in milligrammen, is een tablet van 30 mg mga even effectief als een tablet van 80 mg mga. Een tablet van 30 mg mga geeft namelijk een vergelijkbare daling van de nuchtere bloedglucosewaarde en HBA_{1c}-waarde als een tablet van 80 mg mga. De reden voor de vergelijkbare werkzaamheid is dat de werkzame stof bij gliclazide 30 mg mga is opgeslagen in korreltjes in een matrix, waaruit de gliclazide laagje voor laagje vrijkomt uit de tablet. Dit geeft een langdurige constante afgifte van gliclazide voor opname in het lichaam. Bij de tablet met 80 mg mga is de afgifte verlengd omdat de gliclazide langzaam oplost uit de tablet. De afgifte uit de tablet van 80 mg mga is minder volledig en duurt korter dan bij de 30 mg mga.

Substitutie tussen de 30 mg en de 80 mg tabletten is alleen aan te raden bij leveringsproblemen en volgens de fabrikant is dan altijd controle van de bloedglucosewaarden nodig. Het is belangrijk om de patiënt bij substitutie goed uit te leggen dat de 30 mg mga en de 80 mg mga tabletten een vergelijkbare effectiviteit hebben.

Aanbevelingen

Voor opstellers van formularia

- Geef duidelijk aan dat één tablet gliclazide 30 mg mga een vergelijkbaar effect heeft als één tablet gliclazide 80 mg mga en dat er alleen gesubstitueerd mag worden onder controle van de bloedglucosewaarden.

Voor voorschrijvers

- Ga alleen van de ene soort gliclazide naar de andere soort als het vanwege beschikbaarheidsproblemen niet anders kan.
- Monitor na substitutie of de patiënt goed ingesteld blijft.

Voor verpleegkundigen

- Substitueer gliclazide nooit op eigen houtje. Neem altijd contact op met de apotheker.

Voor apothekers

- Wees alert als vanwege leveringsproblemen de ene soort gliclazide moet worden vervangen door de andere soort. Zorg dat de bloedglucosewaarden goed worden gemonitord.
- Wees alert, wanneer de voorschrijver bij het voorschrijven overgaat van de ene soort naar de andere soort gliclazide.
- Geef duidelijke uitleg aan de patiënt bij substitutie van 80 mg mga naar 30 mg mga en andersom.

Voor beheerders van de geneesmiddeldatabanken en leveranciers van informatiesystemen voor artsen en apothekers

- Maak bij gliclazide tabletten een waarschuwingssignaal zichtbaar dat aangeeft dat de 80 mg mga tabletten en de 30 of 60 mg mga tabletten, niet op basis van het aantal milligrammen één op één zijn te substitueren.